

Jan Charytański

"Volks-Schott : Taschenausgabe für die Sonn- und Feiertage : Lesejahr A", Freiburg im Breisgau 1974 : [recenzja]

Collectanea Theologica 45/3, 220-221

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

młodzieży. Otrzymywane listy i zapytania nakłoniły go do napisania dla młodzieży podręcznej encyklopedii zagadnień życia seksualnego. Książka zaczyna się właśnie od fotokopii niektórych z tych zapytań. Charakter pracy wyraża podtytuł: informacja, odpowiedź, opis. Autor pragnął zawrzeć w swej książce całą wiedzę dla młodych, dojrzewających i szukających rozwiązania swych problemów. Autor chce im podać tę wiedzę tak, by budzić radość i afirmację swej seksualności. Zastrzega się, że podając tę informację nie chce obrażać nikogo poczucia wstydu. Uwaga ta jednak wskazuje na pewne przerysowanie tematu. Przeważa informacja fizjologiczna, bardzo dokładna. Pojawiają się pewne oświetlenia socjologiczne czy prawne. Uderza jednak zbyt ubogie omówienie zagadnień psychicznych, a przede wszystkim etycznych. Takie ujęcie podkreślają jeszcze mocniej liczne i prawdziwie artystyczne ilustracje wykonane do tej właśnie książki przez Willi M c B r i d a, Amerykanina przebywającego w Niemczech zachodnich, absolwenta akademii sztuk pięknych w Chicago, specjalizującego się w fotografice. Niektóre z tych ilustracji w sposób sugestywny ukazują macierzyństwo, rolę rodziców. Niestety, równie sugestywne są ilustracje mówiące o zбочeniach, na przykład o seksie grupowym. Tu właśnie czytelnik stawia sobie pytanie o owocność wychowawczą całej pracy, tak troskliwie i wnikliwie przygotowanej, tak potrzebnej a zarazem kontrowersyjnej. Czy wszystko przemyślano do końca? Czy afirmacja własnej seksualności nie wymaga również pewnego samoopanowania i umiejscowienia jej w całokształcie swego światopoglądu?

ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Volks-Schott, Taschenausgabe für die Sonn- und Feiertage, Lesejahr A, Freiburg im Breisgau 1974, Verlag Herder, s. 608.

Wprowadzenie nowego porządku czytań postawiło pod znakiem zapytania dawną formę mszalików dla wiernych. Z drugiej jednak strony ubogacony „stół słowa” musi być przybliżony wiernym, jeśli słowo Boże ma rzeczywiście kształtować świadomość wiernych. Temu celowi mają służyć małe tomiki zawierające teksty oraz komentarze przeznaczone dla nie kapłanów. Prace jednak posuwają się bardzo wolno. W r. 1974 ukazał się kolejny tomik komentarzy dla wiernych, tym razem na rok „A”, po poprzednim na rok „C”¹. W słowie wstępnym redaktorzy odpowiednio odpowiadają na zarzuty, jakie stawiano pierwszym tomikom. Powolność swej pracy tłumaczą przede wszystkim brakiem jeszcze wielu oficjalnych tekstów w ich ostatecznej, zatwierdzonej formie.

Obecny tomik zawiera czytania całego roku „A” jak również *Ordo Missae* z nowego mszału. Czytania poprzedzone są krótkimi komentarzami, nie zajmującymi więcej niż pół strony. Komentarze usiłują ukazać zasadniczą myśl teologiczną danej perykopy biblijnej. Nie wchodzą w zawile sprawy analiz egzegetycznych, poprzestając na podaniu zasadniczych idei teologii biblijnej. Uwzględniają również *Sitz im Leben* trudniejszych tekstów. Nie nawiązują jednak do sytuacji życiowej wiernych, jak również nie podkreślają wezwania. Ten ostatni element uwzględniają króciutkie teksty, zatytułowane *Sprawowanie Eucharystii*, ujmujące całościowo przewodnią myśl dnia i ukazując jej związek ze sprawowaną tajemnicą Eucharystii. Obok wykazu czytań na poszczególne dni tygodnia książeczka zawiera ponadto teksty, mające stanowić materiał do medytacji w ciągu tygodnia. Redaktorzy sięgają do publikacji najwybitniejszych teologów katolickich i niekatolickich, jak również do dzieł mistyków, a nawet czasami do wielkiej literatury czy poezji. Nieco zastanawia brak wyraźniejszego zwrócenia uwagi na współofiarowanie. Całość te-

¹ Por. *Collectanea Theologica* 44(1974) z. 4, 208—209.

któw koncentruje się przede wszystkim na refleksji i medytacji. Format, jak również jakość papieru ułatwia korzystanie z tej pomocy na codzień nawet w podróży. Szkoda, że nie mamy podobnej pomocy dla naszych wier-nych.

ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Neue Schwerpunkte der Katechese in der Volksschule, wydali Hans Fink i Edgar Josef Korherr, Wien-Freiburg-Basel 1970, Verlag Herder, s. 320.

Wprowadzenie w Austrii w r. 1969 nowego programu ramowego, jak również osobnego planu w Wiedniu, zwanego *Zitta-Plan* postawiło katechetów tego kraju w trudnej sytuacji. Nowy bowiem program wychodzi z zupełnie innych założeń niż katecheza poprzedniego okresu. Koniecznością stało się przybliżenie katechetom założeń nowej katechezy, zorientowanej na ruch kerygmatyczny i antropologiczny. Temu celowi ma właśnie służyć obecnie recenzowana pozycja, opracowana pod redakcją E. J. Korherra, odpowiedzialnego za katechizację w archidiecezji wiedeńskiej, oraz H. Finka, profesora Akademii Pedagogicznej w Feldkirchu. Omawiana książka ogranicza się jedynie do problematyki związanej z katechezą w czterech niższych klasach szkoły podstawowej, tak zwanej *Unterstufe*.

Nowy program jako kryterium doboru materiału katechetycznego przyjął potrzeby i możliwości dziecka. Albert Höfer, główny autor nowego programu, ukazuje w swym artykule, w jaki sposób uwzględnienie tego kryterium ogranicza materiał katechetyczny, a zarazem zmusza do poszukiwania wyrażań i określeń, które odbiegają zasadniczo od sformułowań teologicznych, a jednak pozostają wierne Objawieniu. Najtrudniejszym jest rok pierwszy nauki religii w szkole austriackiej ze względu na zlaicyzowanie rodziny i pochodzenie dzieci z bardzo różnorodnych środowisk. To zagadnienie oświeciła Monika Nemetschek, profesor pedagogiki religijnej z Linzu. Zarówno program ramowy jak jeszcze mocniej *Zitta-Plan* podkreśla znaczenie współpracy między katechetą a domem rodzinnym. Również i ten temat znalazł osobne opracowanie pióra Fr. Fischera, profesora pedagogiki religijnej w Salzburgu. Cztery pierwsze klasy szkoły podstawowej koncentrują się wokół przygotowania do pierwszej spowiedzi i pierwszej komunii św. Ze względu na istotne zmiany wprowadzone w tym przygotowaniu, a przede wszystkim przesunięcie pierwszej spowiedzi po pierwszej Komunii, w omawianej książce odnajdujemy osobne opracowania wychowania eucharystycznego i przygotowania do sakramentu pojednania. Napisali je P. Zehndorfer, profesor pedagogiki religijnej na Akademii Pedagogicznej w Wiedniu, oraz S. Bringruber, profesor w Linzu.

Nowy program kładzie mniejszy akcent na uczenie, na wiedzę, mocniej natomiast podkreśla „ćwiczenie”, wprowadzenie dziecka w życie Kościoła lokalnego, a zwłaszcza w liturgię. Nic zatem dziwnego, że w omawianej pozycji osobne artykuły omawiają zarówno tak zwane *Feiern*, paraliturgie katechetyczne, jak również wychowanie do modlitwy. Zagadnienia te opracowali wspomniany już H. Fink oraz Fr. Roth, profesor w St. Pölten.

Ogólne zasady katechetyki formalnej, uwzględniającej przede wszystkim poziom czterech niższych klas, opracował E. J. Korherr. Ponieważ zaś na tym poziomie nauczania ogromne znaczenie posiada opowiadanie, osobny artykuł na ten temat przygotował L. Nouwens, profesor Akademii Pedagogicznej w Wiedniu, pochodzący z Holandii.

Całość wymienionych artykułów doskonale wprowadza w nowy program austriacki, a jednocześnie porusza wiele zagadnień istotnych dla współczesnej katechetyki. Kierunek austriacki wydaje się nam najbliższy w stosunku do innych krajów Europy. Dlatego omawianą pozycję można z całym spo-